

Motion till PRO-Stockholmsdistrikts årskonferens april 2023

Bygg "Tryggt Mellanboende" åt äldre i våra glesbygdsområden.

Andelen äldre i vårt läns glesbygds- och skärgårdsområden är högre än i de större tätorterna. Och fler blir det, medelåldern är högre där. Många bor i äldre hus eller lägenheter som är dåligt anpassade till ett liv, när hälsa och krafter tryter. Inte sällan är det åtskilliga kilometer, till land eller till sjöss, till närmaste busshållplats eller båtförbindelse. Ensamhet och ofrivillig isolering är ett problem som inte bara drabbar äldre, men som blir så mycket tydligare när de egna krafterna börjar ta slut. Undersökningar visar att de flesta önskar att bo kvar i ett eget hem och den miljö man levt i. För att bo kvar hemma i sin invanda miljö när åldern tar ut sin rätt, krävs att bostaden är anpassad och att service och tillsyn finns tillgänglig inom rimlig tid dvs på rimligt avstånd. Utbudet av sådana bostäder är mycket litet/obefintligt i glesbygds- och skärgårdsdelarna.

Följden blir att "Särskilt boende" inte sällan aktualiseras "väl tidigt" med ökade kostnader för samhället/kommunen. Alternativet att den äldre bor kvar hemma med risker för fysisk och psykisk misär och isolering är ovärdigt vårt samhälle!

I våra kommuners äldre tätorter finns ofta äldreboenden, nu kallade "Särskilda boenden", vårdcentral och annan både offentlig och kommersiell service samlade. Men det är brist på eller saknas bostäder med hiss och anpassade för äldre.

Ofta är det enda alternativet, för äldre som inte längre klarar av sitt boende i nuvarande form, det enda alternativet att flytta till kommunens större tätorter. Man tvingas lämna sin invanda miljö, sina vänner och släkt för att kunna bo i eget hem och klara sin vardag.

Äldrecentra i den "egna" kommundelen/orten, med bostäder anpassade till äldres behov och med närhet till såväl offentlig- som kommersiellservice, är en lösning på dessa problem. Här kallat "Tryggt mellanboende."

"Tryggt mellanboende" innebär möjligheter för en kommun att samordna och effektivisera service och omsorg. Hemtjänst och tillsyn, delaktighet i aktiviteter och även måltider kan inkluderas. Ensamhet och isolering kan effektivt motverkas, för såväl de som redan bor på "Särskilda boende" och de som bor i "Tryggt mellan-boendet".

För att ett "Tryggt mellanboende" skall vara tillgängligt för alla, bör upplåtelseformen vara hyresrätt och behovet bedömas av kommunens äldreomsorg enl. fastställda bedömningskriterier. Hyra, hemtjänst, övrig service och ev. måltider betalas enl. gällande taxor av den boende.

Det som beskrives här ovan är ett exempel på ett slags "Tryggt Mellan-boende" för äldre, som *inte klarar ett eget boende i nuvarande bostad längre*, men skulle klara det, i en för äldreanpassad bostad med ev. stödinsatser.

Närhet till personal och grannar dygnet runt ger ökad trygghet och kan motverka den ångest och ensamhet som många äldre upplever och som kan bryta ned en människa såväl fysiskt som psykiskt.

Antalet äldre och s.k. "äldre-äldre" (85+) ökar och kommer att fortsätta öka inom överskådlig tid i vårt län. Det ställer krav på en effektiv och hållbar äldreomsorg med god kvalité såväl fysiskt som etiskt. Fler och fler i våra kommuner kommer, att med stigande ålder, att behöva mer omfattande stödinsatser. Andelen äldre som klarar eget boende är ett sätt att minska kommunernas kostnader för äldreomsorgen.

Det är redan nu nödvändigt för kommunerna att snabbt komplettera äldreomsorgen med fler former av stödinsatser, service och trygga "mellan" boenden!

"Tryggt Mellan-boende" för äldre i anslutning till befintliga och kommande "särskilda boenden" ser jag som ett ekonomiskt, rationellt och praktiskt genomförbart sätt att möta och komplettera dagens och morgondagens behov i äldreomsorgen.

Det trygga boendet för äldre som "Tryggt Mellanboendet" ska erbjuda, tar vara på individens egna resurser, bryter ensamhet och isolering och erbjuder trygghet samtidigt som stöd, service och hjälp finns nära.

Vi i PRO-Dalarö föreslår:

- Att befintliga och kommande "Särskilda boenden" kompletteras med ovan skissat förslag.

- Att "Tryggt/Mellanboende" för äldre med anpassade bostäder och med tillgång till den omsorg, tillsyn och service som behövs prioriteras.
- Att upplåtelseformen av bostad i "Tryggt Mellanboende" skall vara hyresrätt.
- Att tilldelning av bostad i "Tryggt Mellanboende" sker enligt särskilda kriterier som utarbetas av Äldrenämnden/förvaltningen i respektive kommun.
- Att Äldre/socialnämnden i samverkan med Stadsbyggnadsnämnden utreder möjligheterna att komplettera kommunernas mindre tätorter, med eller utan "särskilda boende", med "Tryggt Mellanboende" enl. ovan beskriven modell.
- Att kommunen och berörda nämnder vid framtida planering av nya "särskilda boenden" och nya kommundelar inkluderar "Tryggt Mellanboende" i planerna.
- Årskonferensen antar motionen och verkar för dess förverkligande.

Dalarö den 30 januari 2023

Krystyna Munthe

PRO-Dalarö

Eva-Camilla Nygren

Ordförande PRO-Dalarö

Krystyna Munthe

PRO-Dalarö

Eva-Camilla Nygren

Ordförande PRO-Dalarö

Förslag till utlåtande över motionen:

Bygg "Tryggt Mellanboende" åt äldre i våra glesbygdsområden

Distriktsstyrelsen instämmer helt i beskrivningen och behovet av en boendeform för äldre mellan det behovsbedömda "särskilt boende" och den ordinarie bostaden. Och det skulle därför vara enkelt att bara bifalla motionens krav.

Vi kan också konstatera att den typen av "mellandboende" finns i många kommuner och kallas Trygghetsboenden, även om innehållet i dessa kan se väldigt olika ut.

Distriktsstyrelsen har på uppdrag av Höstmötet beslutat att inleda en kampanj just för bostadsfrågan för äldre i en vidare mening. I det ingår att PRO ska identifiera de äldres boendesituation och ta fram ett åtgärdsprogram i dessa frågor. Vi vill därför föreslå att motionen ska ingå i underlaget för denna kampanj och med den åtgärden anse motionen besvarad.

Styrelsen föreslår årsmötet anse motionen besvarad.